

Aftale om Budget 2021

Indgået den 4. september mellem

Venstre
Socialdemokratiet
Dansk Folkeparti
Slesvigsk Parti
Borgerlisten
Det Konservative Folkeparti
Enhedslisten
Liberal Alliance
SF
Løsgænger Jens Møller

Udvikling i fokus

Kernevelværd og stedbundne kvaliteter

Fredag den 4. september 2020 er der indgået et bredt forlig mellem samtlige partier i kommunalbestyrelsen for Tønder Kommune om Budget 2021.

Budgetforliget udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2021 samt overslagsårene 2022 – 2024.

Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune, viser Forligskredsen med aftalen for 2021 sammenhold omkring et budget, hvor der er blevet plads til øget, borgernær velfærd på driftssiden. Der er samtidigt blevet plads til udvikling af en lang række områder på anlægssiden, hvor stedbundne kvaliteter har stor betydning og indflydelse.

Fokus på udviklingen af kernevelværd og de stedbundne kvaliteter er et væsentligt spor for at forfølge målsætningen om, at Tønder Kommune er – og fortsat skal være - et godt sted at leve og bo. Det gælder for vores nuværende borgere, men har også stor betydning i et bosætningsperspektiv. Tønder Kommune skal være attraktiv for både besøgende og tilflyttere, hvilket dette budgetforlig også er udtryk for.

Økonomaftalen mellem KL og Regeringen samt Udligningsreformen har betydet, at der har været plads til at løfte niveauet på en række velfærdsområder. Her tænkes specielt på ældreområdet og området for socialt udsatte. Samtidigt gav Finansloven 2020 et løft til dagtilbuds- og skoleområdet, som øges i årene 2021 og frem. Disse forudsætninger har været med til, at vi i Tønder Kommune kan løfte velfærdsområdet betragteligt i budgetforliget for 2021.

Samlet set indeholder budgetaftalen for 2021 nye velfærdsinitiativer for i alt ca. 35 mio. kr. årligt og et anlægsprogram med nye og igangværende projekter for i alt ca. 400 mio. kr. over den 4-årige budgetperiode.

Det har været et særskilt og gennemgående fokus i budgetlægningen, at Tønder Kommune er bevidst om sit ansvar for at sikre en bæredygtig udvikling. Derfor fortsætter arbejdet med FN's verdensmål, som en ramme for det vi gør.

Den tidligere afsatte visions- og strategipulje, har allerede betydet mange nye indsatser inden for de verdensmål, der har med anstændige jobs, sundhed og uddannelse at gøre. Dette arbejde fortsætter og i de kommende år sættes flere initiativer i gang for de verdensmål, der understøtter klima, energi og miljø.

Budgetaftale med fokus på forsat udvikling af kernevelværd:

Forligskredsen står sammen om et budgetforlig, der er kendetegnet ved et fortsat fokus på at styrke kommunens store velfærdsområder.

Forligskredsen er således enig om forsat, at:

- Fastholde fokus på udvikling af kernevelværdsydelser til vores borgere.
- Prioritere og videreudvikle en værdig og god ældrepleje for ældre med behov for hjælp.

- Udvide ansvarlighed i forhold til de borgere, der har brug for hjælp inden for det specialiserede socialområde.
- Understøtte den positive udvikling i dagtilbud og folkeskole.

Budgetaftale med markant udvikling med afsæt i de stedbundne kvaliteter:

Forligskredsen er endvidere enige om, at der fortsat er plads til at anvende midler til udvikling af kommunen, så den vedbliver at være attraktiv for både borgere, kommende tilflyttere og virksomheder. Forligskredsen finder det afgørende, at bakke op om initiativer, der udspringer af lokal udviklingskraft, optimisme og virkelyst, herunder bl.a.:

- Zeppelin Tønder
- Masterplan Tønder Sports- og Fritidscenter
- Udviklingsplan Toftlund
- Etablering af museum for Hans J. Wegners møbelkunst
- Almene boliger i Toftlund

Driftsbudgettet

Forligskredsen har bevidst valgt at prioritere følgende indsatser på velfærdsområdet

Ældreområdet:

Tønder Kommune har en kraftig vækst i antallet af ældre borgere, her specielt de + 80 årige. Dette udfordrer budgettet på området. For at fastholde kvalitet og niveau på området har forligskredsen besluttet at tilføre 8 mio. kr. i 2021, stigende til 14,4 mio. kr. i 2024.

Samlet set er der afsat yderligere 45,5 mio. kr. i perioden 2021-24

Samtidigt er følgende tiltag prioriteret

- Styrkelse af akutfunktionen i sygeplejen
- Udvidelse af antallet af SOSU-elevpladser
- Midler til håndtering af den demografiske udfordring på lang sigt

Som et særligt opmærksomhedspunkt og med afsæt i det nationale fokus på ældreområdet, iværksættes en analyse, særligt målrettet organiseringen og kompetenceudvikling. Analysen skal tage afsæt i understøttelse og anerkendelse af den arbejdsindsats der ydes, med blik for mulige optimeringer af forudsætningerne for fastholdelse og udvikling af kvaliteten i pleje- og omsorgsområdet, så borgerne til stadighed mødes med værdighed og respekt.

Det specialiserede socialområde:

Det specialiserede socialområde yder på landsplan hjælp og støtte til omkring 180.000 børn, unge og voksne årligt. Problemstillingerne er alt fra udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser til fysiske handicap, psykiske sygdomme, hjerneskade m.v. Tønder Kommune har som landets øvrige kommuner oplevet et stigende udgiftspres på området som følge af, at flere borgere søger hjælp.

For at sikre at kvalitet og omfang af hjælp til den enkelte borger kan fastholdes, har forligskredsen besluttet at afsætte de nødvendige midler til det øgede pres på området.

Samlet set er der afsat yderligere 14,8 mio. kr. i perioden 2021-2024.

Samtidigt er følgende tiltag prioriteret:

- Udvikling af plejefamilieområdet i forhold til kompetenceudvikling, digitalisering og rekruttering.
- Understøttelse af partnerskaber med frivillige organisationer på det sociale område.

Dagtilbud og folkeskole

Med finansloven for 2020 blev der tilført ressourcer til at ansætte flere lærere i folkeskolen, for Tønder Kommunes vedkommende stigende fra 4 til 8 lærere frem mod 2023. Samtidigt blev der sammen med kravet om minimumsnormeringer i daginstitutioner tilført ressourcer til at ansætte mere pædagogisk personale. For Tønder Kommunes vedkommende stigende fra 5 til 20 ansatte frem mod 2025. Disse afsatte midler tilføres direkte til dagtilbud og skoler for ansættelse af mere personale. Det landspolitiske tiltag understøttes i Tønder ved samtidig at prioritere tiltag som:

- Flere ressourcer til dagplejepædagoger
- Nedsættelse af belægningsprocenten på dagplejeområdet
- Tilførsel af midler til PPR for tværgående samarbejde omkring udsatte børn og unge

Forebyggelse af smittespredning

Med afsæt i erfaringer fra Covid-19, afsættes ca. 3,0 mio. kr. til øget rengøring på dagtilbud og skoler samt i plejecentre og botilbud. Den øgede rengøring har til hensigt at forebygge smittespredning.

Arbejdsmarkedsområdet

Tønder Kommune er kendetegnet ved en relativ høj beskæftigelse. Området er dog udfordret af, at der til stadighed er ca. 2.800 borgere, der står helt udenfor arbejdsmarkedet. For at imødegå denne udfordring, tilføres området 2 mio. kr. i 2021 og 2022 til at afprøve nye metoder sammen med borgerne i forhold til motion, cykling og livsstil. Den ekstraordinære indsats målrettes ungegruppen og gruppen af kontanthjælpsmodtagere.

Fremtidssikring af kvalificeret arbejdskraft på velfærdsområderne

Pædagoguddannelsen

VUC Syd, UC Syd og Tønder Kommune har indgået en samarbejdsaftale om pædagoguddannelsen, hvor VUC Syd opretter en HF-pakke i Tønder, som kvalificerer kursisterne til pædagoguddannelsen. Som en del af aftalen, tilstræber UC Syd at etablere et studiemiljø for dele af pædagoguddannelsen i Tønder. Der afsættes 1,9 mio. kr. til 20 praktikpladser.

SOSU-uddannelsen

Tønder Kommune har over en årrække haft succes med at rekruttere elever til SOSU-uddannelsen. På baggrund af en praktikaftale mellem Regeringen, Danske Regioner, FOA og KL, øges antallet af elever nu med 30 %. I Tønder Kommune betyder det en forøgelse på elevantallet over de næste 4 år med op til 64 fuldtidselever. Hertil afsættes ca. 2,2 mio. kr. i 2021, stigende til 5,6 mio. kr. i 2024. Det øgede elevoptag skal medvirke til at sikre fortsat rekruttering af uddannet personale til området.

Bæredygtighed og grønne initiativer

Forligskredsen er enig om, at arbejdet med bæredygtighed og grønne initiativer skal forfølges i fremtiden. I sammenhæng med arbejdet med FN's Verdensmål, skal der arbejdes med grønt regnskab, klimainsatser og biodiversitet. I løbet af 2021 skal der udarbejdes konkrete målsætninger for de forskellige indsatser, eksempelvis for reduktionen af CO2.

Øvrige tiltag:

Af øvrige tiltag kan nævnes følgende:

- whistleblower-ordning
- fritidsjob på plejecentre
- akutsygeplejen
- digital kvalitet i tandplejen
- mere musik i folkeskolen
- Ung i Job Database

For at sikre det økonomiske råderum til de politiske prioriteringer er det nødvendigt, at der sker en omprioritering af servicerammen.

Det betyder, at serviceområderne nedsættes med ca. 17 mio. kr., fordelt ud på alle udvalgsområder. Dette er sket ved hjælp af 2 "håndtag" som begge involverer medarbejdere og ledere i at sikre, at den borgernære service berøres mindst muligt.

Effektivisering i hverdagen på 0,5 %, hvor ledere og medarbejdere i den daglige tilrettelæggelse har fokus på mulige effektiviseringer, større eller mindre, som kan reducere omkostningerne samtidig med at serviceniveauet fastholdes.

Tværgående effektiviseringstemaer på 0,5 % skal tilsvarende sikre at organisationen har fokus på at reducere omkostningsniveauet gennem en effektiv udnyttelse af eksempelvis virtuel kommunikation, både i forhold til borgerne, men også internt i organisationen.

Forligskredsen er bevidst om, at en årlig reduktion af budgettet med samlet set 1 % er en vanskelig opgave, som kræver en dedikeret indsats fra både ledere og medarbejdere. Der vil være situationer, hvor den leverede service vil opleves anderledes for borgerne.

Analysetemaer på driften

For løbende at sikre borgerne det bedste tilbud og udvikle velfærden, har forligskredsen haft fokus på, hvilke temaer/områder, der skal kigges nærmere på, frem mod næste års budgetlægning.

Forligskredsen har på den baggrund prioriteret en række temaer:

- Indkøbs- og udbudspolitikken
- Befordring
- Samarbejde på tværs i forhold til udsatte børn og unge
- Ældreområdets organisering samt kompetenceudvikling på området

Anlæg- og udviklingsinitiativer

Forligskredsen har lagt et højt ambitionsniveau for anlægs- og udviklingsinitiativer, som både handler om at støtte lokale initiativer og fokus på potentialer, der rækker ud over kommunegrænsen. Hertil er anlægsprogrammet for 2021 og 2022 væsentligt større end normalt.

Kommunalbestyrelsen har tidligere fremrykket anlægsarbejder fra 2021 til 2020 for at understøtte den lokale beskæftigelse. I forligskredsen er der enighed om at fortsætte det høje anlægsniveau ind i 2021.

Forligskredsen har derfor aftalt en lang række af anlægs- og udviklingsinitiativer, hvor nogle af de centrale er følgende:

Zeppelin Tønder

Siden igangsætningen af projektarbejdet i 2019 er der arbejdet med konkretisering af projekt Zeppelin Tønder. Prospektmaterialet og forretningsplan bliver færdig i 2020, og herefter skal der gang i fondssøgningen.

Forligskredsen er enige om at prioritere projektet og dets stedbundne kvaliteter. Det vurderes at projektet kan være afgørende for at tiltrække endnu flere gæster til kommunen og der er enighed om at afsætte en yderligere anlægsramme på 2 mio. kr. årligt til understøttelse af det forberedende arbejde.

Masterplan Tønder Sports- og Fritidscenter

Udmøntningen af Masterplanen er påbegyndt i 2020, og lige nu færdiggøres det første element i planen, udeområdet bag Tønderhal 2 til Tennis, Paddel, multibane m.v. De næste store skridt i planen er Klubhus for Alle ved Bankparken samt et sammenhængende stisystem med indlagte bevægelses- og oplevelseselementer.

Forligskredsen er enige om at afsætte 14,2 mio. kr. over en 3 årig periode som kommunens andel i disse elementer, idet der i projektet også forudsættes egenfinansiering fra foreningerne, ligesom der forventes afsøgning af fondsmuligheder.

Udviklingsplan Toftlund

Udviklingsplanen blev godkendt i kommunalbestyrelsen i starten af 2020, og danner rammen omkring et samlet udviklingsinitiativ for Toftlund. Kernefortællingen om Toftlund er "Når hverdagen er vigtigst" og med baggrund heri skal udviklingsinitiativerne igangsættes.

Der er ansat en udviklingskonsulent, som skal understøtte de fælles initiativer i udviklingsplanen, hvor der er beskrevet en lang række initiativer. Det første store projekt som man er enige om er, at forfølge muligheden for etablering af et nyt bevægelsesrum ved Toftlundhalerne, der skal udvikles i synergi med alle parter i byen.

I den forbindelse skal det bl.a. undersøges, hvorvidt en mulig, ny børnehave skal etableres og placeres i tilknytning til fritidsfaciliteterne. Forligskredsen har valgt fortsat at støtte op omkring sammenholdet og ønskerne i Toftlund, nu med en samlet anlægsramme på 63 mio. kr. frem mod 2024.

Museum for Hans J. Wegners møbelkunst

Som endnu et element i forhold til satsningen på oplevelsesøkonomi, er forligskredsen enige om at understøtte initiativet for etablering af et museum for det lokale bysbarn Hans J. Wegners møbelkunst. Hertil afsættes et tilskud på 0,5 mio. kr. over de næste tre år, i alt 1,5 mio. kr. Tilskuddet gives til den frivillige forening "Foreningen for etablering af et museum for Hans J. Wegners møbelkunst", som har til formål at afklare og undersøge muligheden for realiseringen af museet og tilvejebringe midler til udarbejdelse af et prospekt. Tilskuddet er betinget af, at muligheder for et samarbejde med Museum Sønderjylland afklares og forelægges Økonomiudvalget.

Almene boliger

Tønder Kommune har modtaget flere henvendelser om konkrete nye projekter, hvor der foreslås etablering af nye almene boliger i henholdsvis Toftlund og Tønder by. Forligskredsen har derfor besluttet at afsætte en økonomisk ramme på 6 mio. kr. til at understøtte et projekt i Toftlund.

Erhvervsudvikling

Et væsentligt element i udviklingen i Tønder Kommune, er samarbejdet med erhvervsorganisationerne af afgørende betydning. I forlængelse af bevillingerne fra Visions- og Strategiplanen for 2019 og 2020 er der også i 2021 og 2022 afsat ca. 1,4 mio. kr. årligt til ansættelse af en detailhandelskonsulent, etablering af bemanning i Turistinformation Tønder samt erhvervsudvikling i Tønder Erhvervsråd.

Renovering af Solgården

Solgården er en selvejende institution, der rummer såvel et socialt botilbud med 32 pladser samt 11 plejecenterpladser. Renoveringen omfatter nyt tag på den ældste del af Solgården, facaderenovering, ny hovedindgang, parkeringsplads og isolering. Institutionens bygninger er ældreboliger med servicearealer, opført efter lov om almene boliger, hvor der er særlige regler vedr. finansiering, i forhold til en fordeling af udgifterne mellem boligareal og serviceareal.

Af en samlet investering på 4,9 mio. kr., afsættes 2,8 mio. kr. som kommunens andel.

Udvidelse af Lærkely

Der afsættes midler til en ønsket, permanent pavillon med henblik på at udvide bo- og beskæftigelsestilbuddet Lærkely med 1 plads. Det skal undersøges, om der kan etableres en mere langtidsholdbar løsning frem for en pavillonløsning.

Opgradering af daginstitutioner, skoler og ungdomsskole

Som fortsættelse af tidligere store renoveringstiltag på skolerne, afsættes yderligere 24 mio. kr. til opgradering af skolerne og Ungdomsskolens fysiske rammer. Ydermere afsættes der en ny, tilsvarende ramme på 24 mio. kr. til opgradering af daginstitutionerne over 3 år.

Klimasikring - digeforstærkning

Havvandsdigerne, som vi er så afhængige af, står overfor meget store vedligeholdelsesudgifter. Forligskredsen vil gerne understøtte denne vedligeholdelsesopgave, men mener grundlæggende, at den primære finansiering skal komme fra staten. Efter tidligere praksis afsættes derfor 1/6 af den samlede udgift, svarende til 15 mio. kr.

Indfrielse af prioritetsgæld for selvejende haller

Tønder Kommune afholder udgiften for de selvejende haller til dækning af ydelser på kreditforeningslån. Ved at indfri disse lån, vil denne udgift bortfalde. Det vil medføre en kommunal, årlig mindreudgift på ca. 2,7 mio. kr., hvoraf ca. 1,1 mio. kr. er renter og bidrag. For at indfri lånene, afsætter Forligskredsen et engangsbeløb på ca. 25 mio. kr. i 2021. Nettoudgiften vil være tjent hjem i løbet af ca. 9,5 år.

Den videre proces

Ved aftalens indgåelse er flere forhold endnu ukendte. Det drejer sig blandt andet om kommunernes samlede overholdelse af rammerne til service og anlæg. En væsentlig del af Tønder Kommunes bloktilskud er betinget af, at aftalen overholdes. Hvis tallene på landsplan gør, at der er behov for at overveje budgetaftalen mødes Forligskredsen.

Budgetaftalen danner udgangspunkt for budgettet, som sendes til 1. behandling og herefter sendes i høring.

Forligskredsen mødes efter, at aftalen har været i høring og tager stilling til eventuelle ændringer, som følge af høringssvar og samlet aftaleoverholdelse.

Forligskredsen har aftalt at mødes, når finanslovsaftalen for 2021 foreligger og tage stilling til eventuelle virkninger af budgetaftalen.

Tønder den 4. september 2020

Borgmester
Henrik Frandsen

Preben Linnet
Venstre

Eike Albrechtsen
Socialdemokratiet

Harry Sørensen
Dansk Folkeparti

Jørgen Popp Petersen
Slesvigske Parti

Thomas Ørting Jørgensen
Borgerlisten

Holger Jens Petersen
Enhedslisten

Claus Hansen
Liberal Alliance

Anette Abildgaard Larsen
Det Konservative Folkeparti

Mathilde Ziefeldt
SF

Jens Møller
Løsgænger

